SVKKФРТП
SUOMALAIS-VENÄLÄINEN KAUPPAKAMARI

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto, 4.11.2015

VENÄJÄN VIENNIN TILANNE JA TULEVAISUUSNÄKYMÄT

Venäjän kaupan barometri[i], syksy 2015

Suomalais-Venäläisen kauppakamarin Venäjän-kaupan barometrin tulokset viittaavat siihen, että Venäjän-kaupan pohjakosketus olisi jo saavutettu. Suomalaisten yritysten vienti Venäjälle ja liiketoiminta Venäjällä ovat hieman kasvaneet viime kevään pohjalukemista. Yritykset ovat sopeuttaneet toimintojaan vallitseviin olosuhteisiin ja odottavat hienoista kasvua myös jatkossa. Odotuksiin vaikuttanee se, että yritykset arvelevat Venäjän talouden laskun loivenevan.

Suomen Tullin tilastojen mukaan suomalaisyritysten vienti Venäjälle laski tammi-heinäkuussa edellisvuoteen verrattuna 32 prosenttia, ja ennakkotietojen mukaan vienti Venäjälle on edelleen selvässä laskussa. Myös Venäjän talouden ja toimintaympäristön epävarmuus jatkuu. Ukrainan kriisin synnyttämät pakotepäätökset hankaloittavat ennen kaikkea rahoitusmahdollisuuksia ja Venäjän vastapakotteet ovat kutistaneet Suomen elintarvikeviennin minimiin.

Miten yrityksillä on mennyt?

- Sekä vienti että liiketoiminta Venäjällä ovat edelleen supistuneet, mutta eivät enää niin jyrkästi kuin kevään mittauksessa. 16 prosentilla vastaajista vienti oli kasvanut (keväällä 6 %:lla), supistumista oli 49 prosentilla (keväällä 63 %:lla). Liiketoiminta Venäjällä kasvoi 16 prosentilla vastaajista (keväällä 11 %:lla) ja 44 prosenttia raportoi supistumisesta (keväällä 55 %).
- Toimialoista teollisuuden supistuminen on ollut vähäisintä, -30 prosenttia (kevät 2015, -55 %). Kaupan ala on supistunut tarkastelujakson aikana eniten eli -40 prosenttia (kevät 2015, -52 %)
- Suurin haaste yrityksille on epävakaa ruplan kurssi, poliittinen tilanne ja riski seuraavat heti kakkossijalla. Venäjän talouden epävakaus ja venäläisten asiakkaiden rahoitusongelmat nousevat myös ongelmalistan kärkisijoille sekä viennissä että liiketoiminnassa Venäjällä.

Tulevaisuuden odotukset

- Enemmistö vastaajista, 66 prosenttia, odottaa että Venäjän talous laskee edelleen.
- Yritysten tulevaisuuden odotuksissa pilkahtelee kuitenkin optimismia, sillä viennin ja liiketoiminnan vähenemistä odottavien määrä on hieman laskenut keväästä - viidennes vastaajista odottaa jopa kasvua ja puolet uskoo nykyisen viennin ja liiketoiminnan tason pysyvä ennallaan.

Onko investointihalukkuutta?

- 22 prosenttia eli reilu viidennes vastaajista on investoinut Venäjälle viimeisen 12 kuukauden aikana. Investoinnit on tehty pääasiassa tytäryhtiöihin. Kevääseen verrattuna investointien määrä on vähentynyt 6 prosenttia.
- Investointien laskeva kehitys jatkuu edelleen, sillä vain 18 prosenttia vastaajista arvelee investoivansa seuraavan 12 kuukauden aikana

Helsinki
Eteläranta 10
00130 Helsinki
Puh. +358 10 439 1150
Fax +358 10 439 1170
info@svkk.fi

Pietari
Bolshaja Konjushennaja
4-6-8 A, office B301
191186 St. Petersburg
Puh. +7 812 322 21 21
Fax +7 812 322 21 21
info@spb.svkk.ru

Moskova
Pokrovski Bulvar
4/17 str. 4 B
101000 Moscow
Puh. +7 495 917 9037
Fax +7 495 795 3040
info.mow@svkk.ru

Jekaterinburg
ul. K. Libknehta 22, office 412
620075 Jekaterinburg
Puh. +7 343 310 1788
Fax +7 343 310 1789
info@eka.svkk.ru

SVKKФРТП
SUOMALAIS-VENÄLÄINEN KAUPPAKAMARI

Miten yritykset reagoivat markkinatilanteeseen?
Tutkimuksen lisäkysymykset koskivat viimeisen puolen vuoden aikana saatuja uusia tilauksia, reaktioita Venäjän markkinatilanteeseen, Venäjän tuonninkorvausohjelman vaikutusta omaan yritykseen sekä korvaavien markkinoiden löytämistä Venäjän tilalle:

- Yritykset ovat saaneet edelleen tilauksia, vaikka määrä on jonkin verran vähentynyt. Erityisesti palvelualoilla uusien tilausten saanti on ollut nihkeintä.
- Korvaavia markkinoita Venäjän tilalle on löytänyt 39 prosenttia vastaajista, 17 prosenttia on yrittänyt löytää vaihtoehtoja onnistumatta siinä ja loput eivät ole katsoneet tarpeelliseksi hakea uusia markkinoita.
- Enemmistö vastaajista, 68 prosenttia, arvelee, että Venäjän tuonninkorvauspolitiikka ei vaikuta heidän toimintaansa. 18 prosenttia yrityksistä on kuitenkin jo valmistautunut Venäjän suunnitelmiin ja toimenpiteisiin tuonnin korvaamisesta. Varautumista on pääsääntöisesti kahdenlaista: toiminnan ja tuotannon lokalisointia sekä raaka-aineiden ja tuotteiden hankintaa paikallisesti.

MITEN VENÄJÄN VIENNISSÄ ON VARAUDUTTU PAKOTTEIDEN JÄLKEISEEN AIKAAN?

Barometrissä ei kysytä suoraan, miten yritykset ovat varautuneet pakotteiden jälkeiseen aikaan. Kevään 2015 barometrissä kysyttiin, miten paljon yritykset kärsivät **suoraan** Venäjä-pakotteista. Enemmistö, 51%, ei kärsi niistä lainkaan, 35% jonkin verran ja loput 14% melko tai erittäin paljon. Eniten yritykset kärsivät pakotteista **epäsuorasti**. Sekä keväällä että syksyllä kysyttiin yritysten reaktioita vallitsevaan markkinatilanteeseen. Yritykset ovat viimeisen puolen vuoden aikana sopeuttaneet toimintojaan eri tavoin. Kevään tutkimuksessa yritysten toimenpiteiden painopiste kallistui vielä myynti- ja markkinointipanostuksiin. Erityisesti Venäjällä liiketoimintaa harjoittavat yritykset ovat panostaneet markkinoinnin ja myynnin vahvistamiseen, kun taas puhtaasti vientiä harjoittavat yritykset ovat turvautuneet supistustoimenpiteisiin. Noin 40% vastaajista ei kuitenkaan ole ryhtynyt mihinkään erityisiin toimenpiteisiin.

Venäjän markkinat kiinnostavat edelleen suomalaisia yrityksiä. Esimerkiksi 21.10.2015 SVKK:n järjestämässä Finnish Business in St. Petersburg tilaisuudessa Pietarissa oli mukana peräti 90 suomalaista yritystä ja organisaatiota. Markkinoista halutaan pitää kiinni ja olla täysissä valmiuksissa heti kun tilanne paranee. Nykytilanne on kuitenkin erittäin haastava pk-yrityksille, jotka eniten kärsivät vallitsevasta epävarmuudesta ja tarvitsisivat juuri nyt erityistä valtion tukea sekä vienninedistämiseen että oman toimintansa kehittämiseen.

Mirja Tiri

---

[i] Venäjän-kaupan barometritutkimus selvittää suomalaisten Venäjän-kauppaa käyvien johtajien ja päättäjien näkemyksiä Venäjän-kaupan ja Venäjällä olevan liiketoiminnan toteutuneesta kehityksestä edellisten 6 kuukauden aikana, näkymiä seuraavien 6 kuukauden ajalle sekä investointeja Venäjälle 12 kuukauden ajalta. Samalla selvitetään vastaajien arviota Venäjän talouden kehitysnäkymistä. Tutkimuksen perusjoukon muodostavat Suomalais-Venäläisen kauppakamarin jäsenyrityksiä edustavat henkilöt (n. 700 yritystä). Haastattelut tehtiin 14.-25.9.2015 välisenä aikana. Haastatteluja tehtiin 300 kpl.